

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Saugumo sąjungos pramonės dimensija“**(nuomonė savo iniciatyva)**

(2020/C 364/06)

Pranešėjas **José CUSTÓDIO LEIRIÃO**Bendrapranešėjis **Jan PIE**

Plenarinės asamblėjos sprendimas	2020 2 20
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalis Nuomonė savo iniciatyva
Atsakingas skyrius	Pramonės permainų konsultacinė komisija (CCMI)
Priimta CCMI	2020 6 26
Priimta plenarinėje sesijoje	2020 7 16
Plenarinė sesija Nr.	553
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	209/3/4

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Palankiai vertiname naujosios Europos Komisijos pasiryžimą didinti Sąjungos technologinį suverenumą ir pabrėžiame, kad siekiant šio tikslo svarbus yra saugumo sektorius. Saugumas negalimas be technologijų, taigi Europa privalo išmokti valdyti technologijas, kurios yra itin svarbios jos saugumui.

1.2 Kad būtų pasiektas šis tikslas, raginame Europos Komisiją paskelbti strategiją, kuri stiprintų Europos pramoninius ir technologinius pajėgumus saugumo srityje. Tai ypač reikalinga strateginėse srityse, kuriose priklausomybė nuo tiekėjų ne iš Europos gali tapti saugumo rizika. Strategija turi padėti siekti naujosios vidaus saugumo strategijos tikslų ir ją papildyti pramonės dimensija. Strategija turėtų padėti patenkinti dabartinius ir būsimus Europos galutinių vartotojų pajėgumų poreikius ir padėti įveikti didelius sunkumus, su kuriais šis sektorius susiduria Europoje: rinkos susiskaidymą, ilgalaikio pajėgumų ir technologijų planavimo trūkumą, ES politikos ir finansavimo priemonių nenuoseklumą.

1.3 Saugumo pramonės strategija turėtų remtis šiais principais:

- a) veikianti inovatyvi saugumo pramonė yra labai svarbi Europos technologiniam suverenumui ir strateginiam autonomiškumui;
- b) saugumas yra suverenumo klausimas, kurio negalima palikti vien rinkos jėgoms. Reikia politinės valios ir veiksmų, kurie palaikytų pajėgumą kurti kompleksinius aukštųjų technologijų saugumo sprendimus;
- c) atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją, atsparumas didelio masto gaivalinėms ir žmogaus sukeltoms nelaimėms privalo tapti dideliu Sąjungos prioritetu ir jį užtikrinti galima tik pasiremiant Europos saugumo pramone.

Strategija turėtų būti rengiama kaip saugumo sąjungos dalis ir prisidėti prie to, kad su saugumu susijusi ES politika taptų veiksmingesnė. Ji turėtų būti grindžiama holistiniu požiūriu ir apimti šiuos tikslus:

— Europos pažeidžiamumo ir kritinės priklausomybės nekarinio saugumo srityse įvertinimas;

- naujai atsirandančių technologijų vertinimas jų galimo poveikio saugumui požiūriu,
- ypatingos svarbos privalomų turėti technologijų, kuriomis saugumo sumetimais Europa turėtų apsirūpinti pati, nepriklausydama nuo trečiųjų šalių tiekėjų, apibrėžtis,
- strateginių vertės grandinių nustatymas saugumo sektoriuje,
- ES agentūrų kaip gebėjimų planavimo ir nacionalinių reikalavimų suderinimo varomosios jėgos naudojimas,
- su saugumu susijusių ES priemonių (Vidaus saugumo fondas (VSF), Integruoto sienų valdymo fondas (ISVF), programos „Skaitmeninė Europa“, „Europos horizontas“ ir „RescEU“) naudojimas tikslinėms investicijoms į ypatingos svarbos saugumo technologijas ir taikomąsias programas,
- kitų ES priemonių (struktūrinių fondų, programos „InvestEU“, kt.) naudojimas saugumui aktualioms investicijoms (į infrastruktūrą), geriausia – sukuriant Europos apsaugojimo priemonę (analogišką Europos infrastruktūros tinklų priemonei),
- Europos viešųjų pirkimų naudojimas ir nacionalinių pirkimų koordinavimas reikiamai pramonei remti,
- į pajėgumus orientuotų finansavimo priemonių (tokių kaip VSF ir ISVF) naudojimas, kad būtų skatinamas ES saugumo mokslinių tyrimų perėmimas rinkoje, ne tik pagal programą „Europos horizontas“,
- galimų naujų teisėkūros iniciatyvų, pavyzdžiui, Direktyvos dėl ypatingos svarbos infrastruktūros objektų peržiūra arba galima miestų saugumo priemonė, nustatymas,
- atitinkamų ES programų (gynybos, saugumo, kosmoso ir kibernetinėje srityje) koordinavimas.

Ižanga

1.4 Europos saugumo aplinka yra labai sudėtinga. Šiandienos grėsmės saugumui dažnai yra daugialypės, tarpvalstybinės, sparčiai kintančios ir sunkiai numatomos. Jos gali taikytis į įvairiausias taikinius visoje Sąjungoje (pavyzdžiui, masinius renginius, transportą, ypatingos svarbos infrastruktūrą, institucijas) ir jas gali kelti ne mažiau įvairūs subjektai (pavyzdžiui, pavieniai nusikaltėliai, nusikalstamos organizacijos, teroristinės grupuotės, tautinės valstybės), kurių motyvai gali būti skirtingi (geopolitika, religija ar politinis ekstremizmas, ekonominiai ar finansiniai interesai ar psichikos sutrikimai), savo piktavaliams ketinimams naudojantys visokiausias priemones (pavyzdžiui, šaunamuosius ginklus, savadarbius sprogstamuosius užtaisus, chemines, biologines, radiologines ir branduolinius medžiagas, kibernetinius išpuolius arba dezinformaciją).

1.5 Be žmogaus keliamų pavojų saugumui dar yra gaivalinės nelaimės, kaip antai potvyniai, sausros, audros arba pandemijos, kurios tampa dar pavojingesnės dėl klimato kaitos, aplinkos taršos ir gamtinių išteklių pereikvojimo. Gaivalinės nelaimės paprastai yra dar pražūtingesnės nei žmogaus sukeltos nelaimės ir kelia tiesioginę ir netiesioginę grėsmę saugumui.

1.6 Grėsmės saugumui skiriasi, taip pat skiriasi saugumo pajėgos ir jų pajėgumų poreikiai. Kartu saugumo pajėgos dažnai bendradarbiauja, pavyzdžiui, kaip pirmosios reagavimo pajėgos įvykus nelaimei, ir joms reikia sąveikios įrangos, kuri leistų atremti joms kylančią grėsmę.

1.7 Nepaisant grėsmių įvairovės, šiuo metu kylančios grėsmės saugumui turi vieną bendrą bruožą: jų negalima pašalinti be technologijų. Pačios technologijos negali užtikrinti saugumo, tačiau mūsų sudėtingoje ir susietoje visuomenėje jos yra būtinas veiksnys visose saugumo srityse ir visais saugumo ciklo etapais (prevencija, pasirengimas, reagavimas ir atkūrimas). Sparti naujų skaitmeninių technologijų, kaip antai dirbtinis intelektas, kvantinė kompiuterija ir blokų grandinės, raida ir plitimas dar labiau sustiprins technologijų svarbą saugumui, nes jos ne tik sukurs naujų galimybių, bet ir padidins ir pažeidžiamumą bei gebėjimus pakenkti.

1.8 Be specializuotos saugumo pramonės patirties neįmanoma sukurti naujausių technologijų, kurių reikia esamoms ir būsimoms saugumo grėsmėms įveikti. Saugumo pramonė yra labai svarbi partnerė, visų pirma sudėtingų saugumo sistemų ir apsaugos nuo sudėtingų grėsmių subjektų srityje.

1.9 Saugumo pramoninė ir technologinė bazė Europoje yra tokia pat įvairi kaip ir šiuolaikinės visuomenės ir ekonomikos saugumo poreikiai. Ji apima įvairaus dydžio skirtingus produktus gaminančias ir skirtingos specializacijos įmones iš visos Sąjungos. Daugelis jų taip pat vykdo gynybos, orlaivių ir erdvėlaivių arba komercinę IT veiklą arba yra šių sektorių didesnių grupių patronuojamosios įmonės. Jos visos kuria ir gamina aukštųjų technologijų sistemas ir teikia paslaugas, kurių reikia mūsų visuomenei, įmonėms, institucijoms ir piliečiams apsaugoti nuo visų rūšių grėsmių saugumui ir nelaimių. Naujusias išsamus tyrimas parodė, kad ES saugumo pramonė sukuria beveik 200 mlrd. EUR apyvartą ir darbo vietų 4,7 mln. žmonių ⁽¹⁾.

2. Bendrosios pastabos

2.1 Sąjunga turi ne tik ekonominių, bet ir strateginių interesą skatinti vystyti gyvybingą Europos saugumo pramoninę bazę. Kuo svarbesnė saugumo sritis, tuo labiau priklausomybė nuo trečiųjų šalių tiekėjų pati gali tapti grėsme saugumui. Labai svarbu naudoti patikimų šaltinių sukurtas technologijas, paslaugas ir įrangą, ypač tais atvejais, kai reikia nuo valstybių ar valstybių remiamų subjektų keliamos grėsmės apsaugoti ypatingos svarbos infrastruktūrą ir valstybės institucijas.

2.2 COVID-19 pandemijos eiga ir jos tiesioginės ir netiesioginės pasekmės taip pat parodė, kad reikia stiprios Europoje veikiančios saugumo pramonės. Pavyzdžiui, masiškai naudojantis skaitmeninėmis priemonėmis labai padaugėjo tiek nevalstybinių, tiek valstybinių subjektų kibernetinių išpuolių prieš įmones ir esminių paslaugų operatorius. Kibernetinio atsparumo ir kibernetinio saugumo stiprinimas visuose įmonių ir institucijų skaitmeninėmis technologijomis paremtuose procesuose turėtų būti svarbi per pandemiją išmokta pamoka. Nuo pat viruso protrūkio pradžios matėme, kaip vyksta dezinformacijos kampanijos, kurias dažnai remia užsienio šalių vyriausybės ir kurių neįmanoma veiksmingai atremti be sudėtingų technologinių priemonių. COVID-19 taip pat atskleidė didžiulius ES krizių valdymo pajėgumų trūkumus, pavyzdžiui, tai, kad nėra cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų įrangos bendro rezervo. Trumpai tariant, reikia daugybės priemonių, kad Europa taptų atsparesnė didelio masto nelaimėms. Atsižvelgiant į daugelio šių priemonių strategiškumą, būtina jas įdiegti padedant patikimiems tiekėjams ir užtikrinant tiekimo saugumą krizės metu.

2.3 Todėl Sąjunga yra strategiškai suinteresuota Europoje išlaikyti pramonės pajėgumus, kurių reikia siekiant užtikrinti reikiamą autonomiškumo lygį ir technologinį suverenumą ypatingos svarbos saugumo srityse. Kartu dėl dabartinių rinkos sąlygų ši strateginių interesą, deja, sunku patenkinti. Priešingai, dėl Europos saugumo rinkos ypatumų įmonėms dažnai sunku parengti perspektyvius atitinkamų technologijų verslo planus.

2.4 Komerciniu požiūriu brangiai pagaminti kainuojančių moderniausių saugumo produktų paklausa yra ribota. Kadangi privatūs rinkos dalyviai nuolat siekia mažinti sąnaudas, jų investicijos į saugumą paprastai apsiriboja tik tuo, kas būtina, o pirmenybė teikiama pigiausiam standartiniam produktui (dažnai gaunamam iš trečiųjų šalių tiekėjų).

2.5 Kalbant apie saugumo rinkos viešosios paklausos pusę, vyrauja didelė pirkėjų ir galutinių vartotojų įvairovė – daugelio jų pirkimo biudžetai riboti, o užsakymai yra maži ir jie teisiškai įpareigoti pirkti mažiausia kaina. Be to, didelė viešojo saugumo klientų dauguma nevykdo pajėgumų plėtojimo planavimo. Jie perka standartinius produktus savo neatidėliotiniams poreikiams patenkinti ir neturi ilgalaikės perspektyvos apie tai, kaip gali vystytis grėsmės ir technologijos ateityje, nekalbant apie kokias nors investicijas tam pasirušti.

2.6 Atsižvelgiant į abiejų saugumo paklausos pusių ypatumus, ypatingos svarbos technologijų ir taikomųjų programų rinka yra nedidelė. Sudėtingi saugumo sprendimai dažnai yra pritaikyti vienam ar vos keletui klientų, todėl gamybos apimtys ir masto ekonomija yra minimalios. Geriausiu atveju tokioms sistemoms taikomos technologijos gali būti naudojamos

---

⁽¹⁾ Atsižvelgiant į sektoriaus įvairovę, šiuo metu nėra aiškios saugumo pramonės apibrėžties ir tik apytikriai įvertintas rinkos dydis. Šios pramonės metodologinis klasifikavimas sudėtingas dėl keleto veiksnių: 1) saugumo pramonė nepatenka į pagrindines statistikos nomenklatūras (NACE, PRODCOM ir kt.); 2) su saugumu susijusių produktų gamyba patenka po įvairiomis antraštelėmis ir šių antraščių statistiniai duomenys nedaro skirtumo tarp su saugumu susijusios ir nesusijusios veiklos; 3) nėra statistinių duomenų šaltinio, kurį pati pramonė užtikrintų Europos lygmeniu. Žr. tyrimą dėl statistinių duomenų apie Europos saugumo technologinę ir pramoninę bazę rinkimo, *Ecorys Final Report* Europos Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų departamentui, 2015 m. birželio mėn.

kitoms, mažiau jautrioms taikomosioms programoms platesnėje komercinių klientų rinkoje. Todėl dėl dabartinių rinkos sąlygų neįmanoma palaikyti ES technologinės ir pramoninės bazės, kuri padėtų plėtoti saugumo pajėgumus, kurių Europai reikia savo išorės sienoms, teritorijai ir piliečiams apsaugoti. Tai kenkia saugumo sąjungos patikimumui, todėl ES turėtų imtis aktyvesnių veiksmų.

Dabartinė ES saugumo politikos padėtis

2.7 Nuo 2015 m. balandžio mėn., kai buvo paskelbta Europos saugumo darbotvarkė, ES siekė sukurti tikrą saugumo sąjungą, užtikrinančią priemones, infrastruktūrą ir aplinką, kurioje nacionalinės ir ES valdžios institucijos galėtų veiksmingai kartu spręsti bendras problemas, kartu apsaugodamos piliečių teises ir laisves⁽²⁾. Šiomis aplinkybėmis vien didelis iniciatyvų skaičius parodo, kad saugumas neabejotinai tapo vienu pagrindinių Sąjungos politikos prioritetų:

- Direktyva dėl kovos su terorizmu⁽³⁾,
- peržiūrėtos kovos su pinigų plovimu taisyklės⁽⁴⁾,
- Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimas⁽⁵⁾,
- ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinių sistemų sąveikumas⁽⁶⁾,
- Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA)⁽⁷⁾ sukūrimas,
- Kibernetinio saugumo aktas⁽⁸⁾,
- sustiprintos Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos (FRONTEX)⁽⁹⁾,
- Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS)⁽¹⁰⁾.

Šios iniciatyvos papildė jau sukurtas programas ir finansavimo priemones, kaip antai Vidaus saugumo fondas.

2.8 Komisijos pasiūlyme dėl kitos daugiametės finansinės programos, palyginti su ankstesne DFP, numatyta gerokai daugiau lėšų pagrindinėms biudžeto išlaidų kategorijoms (pavyzdžiui, 35,3 mlrd. EUR sienų ir migracijos valdymui, 4 mlrd. EUR vidaus saugumui, 15,6 mlrd. EUR atsparumui ir reagavimui į krizes)⁽¹¹⁾. Pagal programą „Europos horizontas“ Sąjunga taip pat toliau finansuos kitą saugumo mokslinių tyrimų programą, nes ši programa jau svariai prisidėjo prie būsimų saugumo pajėgumų kūrimo ir plėtojimo pagal programą „Horizontas 2020“.

⁽²⁾ Komisijos komunikatas „Europos saugumo darbotvarkės įgyvendinimas siekiant kovoti su terorizmu ir sukurti tikrą veiksmingą saugumo sąjungą“, 2016 m. balandžio 20 d., Briuselis, COM(2016) 230 *final* https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9a6ae420-0797-11e6-b713-01aa75ed71a1.0022.02/DOC_1&format=PDF

⁽³⁾ Direktyva dėl kovos su terorizmu (OL L 88, 2017 3 31, p. 6).

⁽⁴⁾ Direktyva dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

⁽⁵⁾ Reglamentas dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploataavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną (OL L 312, 2018 12 7, p. 14) ir Reglamentas dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploataavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose (OL L 312, 2018 12 7, p. 56).

⁽⁶⁾ Reglamentas dėl sąveikumo (sienų ir vizų) (OL L 135, 2019 5 22, p. 27) ir Reglamentas dėl sąveikumo (policijos ir teismo bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos) (OL L 135, 2019 5 22, p. 85).

⁽⁷⁾ Reglamentas dėl Europos Sąjungos IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje valdymo agentūros (eu-LISA) (OL L 295, 2018 11 21, p. 99).

⁽⁸⁾ Reglamentas dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo (OL L 151, 2019 6 7, p. 15).

⁽⁹⁾ Reglamentas dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Reglamentas dėl Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) (OL L 236, 2018 9 19, p. 1).

⁽¹¹⁾ Dabartinėmis kainomis. Žr. Komisijos komunikatą „ES biudžetas Europos ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti“, 2020 5 27, Briuselis, COM (2020) 442, *final*: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1601035899164&uri=CELEX:52020DC0442>.

2.9 Skaitmeninių technologijų atžvilgiu Europos Komisija taip pat siūlo ženkliai didinti išlaidas (pavyzdžiui, programai „Europos horizontas“ arba programai „Skaitmeninė Europa“) didinant Europos technologinį suverenumą strateginės svarbos srityse. Šiuo požiūriu Komisija taip pat paskelbė ketinanti skatinti kosmoso, gynybos ir saugumo sektorių sąveiką.

2.10 Technologinis suverenumas taip pat yra svarbus terminas „Naujoje Europos pramonės strategijoje“, kurioje Komisija pabrėžia, kad Europos „Europos skaitmeninė transformacija, saugumas ir būsimas technologinis suverenumas priklauso nuo mūsų strateginės skaitmeninės infrastruktūros“, ir skelbia, kad ji „rems bazinių didelio poveikio technologijų, kurios yra strategiškai svarbios Europos pramonės ateičiai, plėtojimą“⁽¹²⁾.

Konkrečios pastabos

2.11 ES kompetencija saugumo srityje tebėra ribota ir labai dažnai apsiriboja vien nacionalinių valdžios institucijų koordinavimo vaidmeniu. Todėl saugumo politika tebėra fragmentiška ir dažnai neveiksminga. Tas pats pasakytina ir apie kitus su saugumu susijusius sektorius, kaip antai visuomenės sveikatos sektorius.

2.12 Saugumas ES yra politinis prioritetas, neturintis pramonės dimensijos. Su saugumu susijusių politikos priemonių ir finansavimo priemonių, kurios gauna nemažus biudžetus, skaičius yra išpūdingas. Tačiau nėra nei pajėgumų poreikių koordinavimo, nei nuoseklios politikos, kuri paremtų atitinkamą pramoninę ir technologinę bazę. Tokios koncepcijos kaip pramonės konkurencingumas, strateginis savarankiškumas, pajėgumų planavimas ir ypatingos svarbos technologijos nebuvo įtrauktos į diskusijas dėl saugumo sąjungos ir niekada nebuvo laikomos su saugumu susijusių finansavimo programų tikslais.

2.13 2012 m. parengtam Komisijos inovacinės ir konkurencingos saugumo pramonės veiksmų planui trūko užmojo, jis buvo ribotos apimtys, todėl nepadarė pastebimo poveikio.

2.14 ES saugumo mokslinių tyrimų programai skiriama daug išteklių, tačiau ji turi didelių trūkumų. Didelę problemą tebekelia mokslinių tyrimų rezultatų įsisavinimas rinkoje, kadangi saugumo srityje nėra bendro pajėgumų planavimo proceso, kuris leistų konsoliduoti viešųjų galutinių vartotojų paklausą, taip pat nėra sistemingai naudojamos kitos ES į pajėgumus orientuotos finansavimo priemonės, kaip būdas paremti saugumo sprendimų diegimą.

2.15 Naująja vidaus saugumo strategija vadovaujamosi vykdant ES saugumo politiką, todėl ja turėtų būti siekiama pašalinti šiuos trūkumus. Strategija turėtų spręsti sparčios technologijų raidos ir jos poveikio saugumui klausimą, skatinti bendrą saugumo pajėgumų poreikių apibrėžtį ir puoselėti Europos bendradarbiavimą šiems poreikiams patenkinti. Tai sustiprintų saugumo sąjungą, ženkliai prisidėtų prie tikros saugumo vidaus rinkos sukūrimo ir padėtų palaikyti konkurencingą saugumo pramonę Europoje.

2.16 Pramonė yra būtina, kad technologijos virstų sprendimais. Todėl plataus užmojo pramonės politika pagrindinėse suverenumo srityse turėtų būti Sąjungos politinis prioritetas. Tokią politiką reikia ypač skubiai plėtoti saugumo sektoriuje, kuris šiuo metu patiria didelių rinkos nepakankamumo problemų, dėl kurių labai sunku išlaikyti ypatingos svarbos pramoninius ir technologinius pajėgumus.

2.17 Todėl raginame Europos Komisiją parengti specialią saugumo pramonės strategiją, kuria būtų remiama naujoji vidaus saugumo strategija ir didinamas saugumo sąjungos veiksmingumas. Ši pramonės strategija turėtų būti plataus užmojo ir didelės apimtys, užtikrinanti, kad visos politikos ir finansavimo priemonės prisidėtų prie Sąjungos technologinio suverenumo itin svarbiose saugumo srityse. Ji taip pat turėtų užtikrinti, kad visos su saugumu susijusios ES priemonės (VSE, ISVF, „RescEU“) turėtų ir pramonės dimensiją, o visos su technologijomis susijusios programos (Skaitmeninė Europa, „Europos horizontas“) apimtų ir saugumo dimensiją. Tai padėtų patenkinti viešųjų vartotojų saugumo poreikius, suteiktų naujų galimybių Europos pramonei ir padėtų laiku susidoroti su naujų technologijų poveikiu saugumui.

⁽¹²⁾ Komisijos komunikatas „Nauja Europos pramonės strategija“, 2020 3 10, Briuselis, COM (2020) 102 *final* <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102&from=ES>

2.18 Šiuo tikslu reikia toliau apibrėžti ir veikloje įdiegti technologinio suverenumo koncepciją. Dabartinis Komisijos dėmesys skaitmeninėms technologijoms yra sveikintinas, tačiau neturėtų būti skiriamas vien tik joms. Pirmenybė turėtų būti teikiama visoms ypatingos svarbos technologijoms pagrindinėse suverenumo srityse, t. y. saugumo, gynybos ir kosmoso srityse. Šią koncepciją taip pat reikėtų persvarstyti atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją ir kaip strateginį tikslą įtraukti atsparumą.

2.19 Komisijos „Nauja Europos pramonės strategija“ apima elementus, kurie svarbūs skatinant technologinį suverenumą svarbiausiose saugumo srityse. Strateginių vertės grandinių koncepciją ypač reikėtų naudoti kaip pagrindą visapusiškam požiūriui, kuris apimtų visą pramonės ciklą, padedant ypatingos svarbos medžiagų tiekimu, baigiant industrializacija ir priežiūra, ir kuris koordinuotų visų tinkamų politikos priemonių naudojimą, įskaitant užsienio tiesioginių investicijų kontrolę.

2.20 Tiek būsimą daugiametę finansinę programą, tiek jos remiamą politiką ir pagal ją finansuojamas programas reikės pritaikyti prie poreikių per COVID-19 pandemiją (ir po jos). Būtina peržiūrėti anksčiau nustatytus prioritetus ir priemones ir atsižvelgti į patirtį, įgytą Europai susidūrus su pandemija. Tai taip pat taikytina saugumo sąjungai ir naujai vidaus saugumo strategijai, kuri turėtų pabrėžti didesnio technologinio suverenumo ir atsparumo poreikį.

2.21 Siekiant įveikti pandemijos sukeltą recesiją, per kitą biudžeto ciklą ES turėtų investicijas orientuoti į aukštųjų technologijų sektorius, nes jų pridėtinė vertė ir didinamasis efektas visai ekonomikai apskritai yra didžiausi⁽¹³⁾. ES saugumo pramonės strategija, padedanti Europai tapti autonomiškesne ir atsparesne, puikiai tiktų šiam požiūriui, todėl ją reikėtų skubiai inicijuoti pagal Sąjungos ekonomikos gaivinimo planą po COVID-19.

2020 m. liepos 16 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER*

⁽¹³⁾ Žr., pavyzdžiui, *Il ruolo dell'innovazione et dell'alta tecnologia in Italia nel confronto con il contesto internazionale*, Centro economia digitale, Rome, 2019 m. spalio mėn.